Független művelődési és helytörténeti havilap
XXVIII. évfolyam 9. (739.) szám, 2022. szeptember 29. – csütörtök

HÉTFALU

Szerkesztők: Hochbauer Gyula és dr. Kovács Lehel István

Alapította és szerkesztette (1906–1911): dr. Fekete Endre és Kiss Béla

• Veres Emese Gyöngyvér, Hlavathy Zsuzsánna

Véget értek a 26. Szent Mihály Napok

Változó érdeklődéssel, de változatos programmal zajlott az idei rendezvénysorozat kicsiknek és nagyoknak egyaránt. 26. alkalommal szervezték meg Négyfalu magyar fesztiválját, amely azonban a teljes Hétfalunak, Hétfaluról szól, hiszen a csángó települések egysége megkérdőjelezhetetlen. Az elmúlt években többször is változtak a szervezők. Idén viszont egy teljes összefogás jött létre, amelyben éppúgy megtalálhatóak voltak a Barcasági Csángó Alapítvány munkatársai, mint Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub fiataljai, de a négyfalusi Polgármesteri hivatal magyar képviselői is, illetve a 4Village Events Kft. munkatársai is. Megújult az arculat is, és az új logó – amelyet Kovács Eszter Apolka tervezett – utalt arra, hogy az idei rendezvénysorozat egy kettős évforduló jegyében zajlik, azaz Zajzoni Rab Istvánra emlékezünk.

Ha a Brassói Magyar Napok a Barcaság legnagyobb eseményeként határozza meg magát, akkor a négyfalusi Szent Mihály Napok a legrégebbi rendezvény, és a 26 év során kialakultak már állandó programpontok is. Amióta megnyílt a Multikulturális Központ, remek lehetőség adódott arra, hogy a négyfalusi magyar közösség ismét színházi előadásokat tekinthessen meg. Ezúttal Molnár Ferenc *Játék a kastélyban* című darabján szórakozhattak a nézők. Bár a nagyváradi Szigligeti Színház előadásában bemutatott darab első felvonása picit vontatottnak tűnt, a második felvonás már magával sodorta a nézőt, egy felüdítő estét biztosítva, hogy méltó kezdete legyen a négyfalusi rendezvénynek, de kis üröm is vegyült a felhőtlen estébe, hiszen igen sok üres hely tátongott a nézőtéren.

Elmaradhatatlan már a borkóstoló, és idén villányi borokat mutattak be. Szerencsére számos pincészet működik a magyarországi térségben, így garantált a folytatás.

Valószínűleg egy új sorozat első előadását hallhatták azok, akik a *Nőkről nőknek* esten vettek részt. Krizbai Tímea nem először beszél a közösség tagjainak, de most elsősorban a nőket célozta meg, és a szervezők reményei szerint e tematika folytatódni fog.

Ha az újdonságoknál maradunk, akkor mindenképp ki kell emelnünk, hogy Lukács Gabika Székelykeresztúrról érkezett hozzánk, hogy az 1–5 éves gyerekkel foglalkozzon, természetesen szüleikkel együtt. Foglalkozásait a népszerű Kerekítő- programra építette, amely mondókázásra, népi eredetű ölbeli játékokra és népdalokra épül. A kézműves foglalkozás is néphagyomány jegyében zajlott idén, ráadásul – a korábbi évektől eltérően – a sepsiszentgyörgyi Művészeti és Népiskola által szervezett Népi díszítőművészet képzést elvégző helyi kézművesek tartották, elsősorban a nemezelés és bútorfestés témakörében. Mindezeket tökéletesen kiegészítették azok a kreatív játékok, amelyeket az Artera alapítvány hozott el a Barcasági Csángó Alapítvány udvarára.

A sportrendezvények eddig sem maradtak el, ám az idei Szent Mihály Napok keretében megszervezett Barcasági Focikupa az emlékezés és a jótékonyság jegyében zajlott. A mérközésekkel a közelmúltban hirtelen elhunyt Deák Andrásra emlékeztek, a jelentkezési díjakat, valamint a teremdíjat a családja megsegítésére fordították. Az idei kupát Brassó focicsapata nyerte.

Könnyűzene, nóta, népzene – minden felcsendült a hétvégére felállított színpadon, illetve sátorban. Fellépett az Arzenál együttes, a Ditrói Férfi Dalkör, a Dj Sound Noise, a Sintaxis és. Last Minute együttes, új együttesként a Kéknefelejcs zenekar, amely Gál Lajos, Molnár Károly, Rácz Csaba, Szőcs Attila együttműködése révén alakult egy évvel ezelőtt, és a rendezvényt a magyarországi Hooligans együttes koncertje zárta.

Elmaradhatatlan volt a vasárnapi színpompás szekérfelvonulás, illetve az ezt kísérő táncelemek is, hogy aztán a rendezvényhelyszínre érkező tánccsoportok a színpadon is bemutassák repertoárjukat, így a már rendszeresen fellépő Búzavirág és Mátka néptáncegyüttes is.

Idén különleges eleme volt a rendezvénynek az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület díjának átadása. A Brassó megyei szórványban, valamint az EMKE elnökségében kifejtett kiemelkedő munkássága elismeréseként Házy Bakó Esztert az EMKE tiszteletbeli tagjává választotta, valamint Gyerkó András zenetanárt, a Négyfalusi Vegyes

Kórus évtizedes vezetése iránti elismerésül oklevéllel díjazták.

A hagyományos termény- és kézművesvásáron ismételten több tucatnyian kínálták portékájukat, és vasárnap elmaradhatatlan volt a süteményverseny és kiállítás is, amelyen kilenc csapat vett részt. Az édes aprósütemények nyertese a Csernátfalusi Evangélikus-Lutheránus egyházközösség; piték, kosarak kategóriában a Katolikus Egyházközösség és a Márton Áron Kolping család közös csapata lett a győztes, a legfinomabb sós omlós sütemények alkotója elismerést a Hossszúfalusi-Alszegi Evangélikus-Lutheránus egyházközössége vehette át. A zsűri tagja Gíró-Csabai Csilla, Osváth Erzsébet és Gecse Andrea volt.

A rendezvényeket nem kronologikus sorrendben ismertetjük, így a beszámoló végén térünk ki a kiállításra és a könyvbemutatóra. Mint már említettük, az idei Szent Mihály Napok rendezvényen Zajzoni Rab Istvánra emlékeztünk, születésének 190., halálának 160. évfordulóján. E kettős évforduló okán a hétfalusi magyar közösség Zajzoni-évet hirdetett, és már májusban lezajlott egy több programpontos rendezvény. Ezen a hétvégén elsősorban dokumentumokat és művészeti alkotásokat állítottunk ki. Két Zajzoni-levél másolata mellett, elsősorban az emlékezet dokumentumai jelentek meg. Már a költő halálhíre is igen sok sajtótermékben jelent meg, utána számtalan megemlékezést írtak róla. Sírmelékének felállítása igazi közösségi eseménynek számított, akárcsak a szülőházán az emléktábla elhelyezése. A 20. században többször is gyűjtést szerveztek egy szobor felállítására, és ez a folyamat felér egy igazi kalandregénnyel. Az ennek jegyében született ünnepségek leírásaiba, levelezésekbe, feljegyzésekbe is betekinthettek az érdeklődők, valamint meghallgathatták Kovács Lehel István, Veres Emese-Gyöngyvér és Bartha Judit kutatásokon, illetve személyes élményeken alapuló előadásait is. Az esten részt vett Zajzoni Rab István egyik oldalági leszármazottja is, Jánó Zoltán, akinek édesapja, Jánó Zoltán három évtizeddel ezelőtt egy domborművet készített a költőről, amely szintén látható volt.

(Folytatása a 2. oldalon.)

* Kiadja a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság – © HMMT, 2022 * ISSN 1582-9006 *

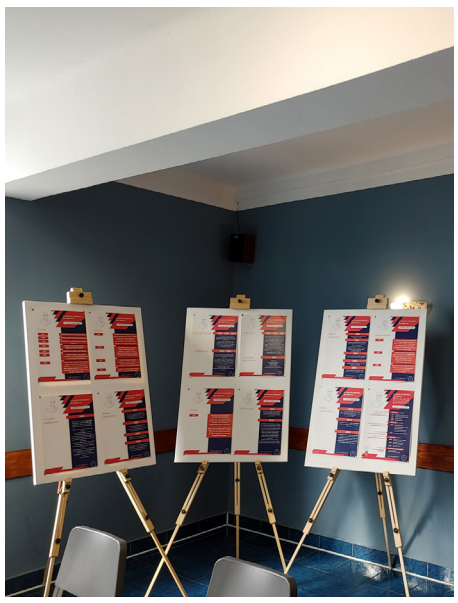

● VERES EMESE GYÖNGYVÉR, HLAVATHY ZSUZSÁNNA

VÉGET ÉRTEK A 26. SZENT MIHÁLY NAPOK

(Folytatás az 1. oldalról.)

A jó hangulatú, kérdéseket felvető estet családiasnak mondhatnánk, ha egy szűkebb közösség eszmecseréjének tervezték volna a szervezők. Sajnos, a négyfalusi, vagy bővebben hétfalusi magyar közösség tagjai igen csekély létszámban vettek részt az esten, sőt, azt is mondhatjuk, hogy a kulturális esteken többnyire ugyanaz a néhány ember vesz részt. Ugyanez érvényes Kovács Lehel István hármas könyvbemutatójára is. Igaz ugyan, hogy a *Szobor a hegyen – a Cenk-tetőn lévő Árpád-szobor története* című könyvet a szerző már bemutatta Brassóban, ahová több négyfalusi is elment, ám a *Csukás-hegység útikalauza* nemrég hagyta el a nyomdát. Az igen kedvelt hegységet bemutató kötet nemcsak térképeket, turistaútvonalakat tartalmaz, hanem településtörténeteket is, de kitér a jellegzetes növény- és állatvilágra is. A harmadik kötet pedig a szerző utazási élményeit tárja elénk (*Képeslapok a nagyvilágból*).

A fentiek tükrében a majd egyhetes rendezvényen igen sokan megtalálhatták tehát a számukra érdekes programokat, amelyekhez hathatós segítséget nyújtottak támogatóink, akiknek a segítsége nélkül a rendezvény idén is nehezebben valósult volna meg. Ők pedig: a Négyfalusi RMDSZ, a Négyfalusi RMDSZ Nőszervezete, a 059 – Zajzoni Rab István Cserkészcsapat, a Zajzoni Rab István Középiskola Diáktanácsa, Kovászna Megye Tanácsa, Kovászna Megyei Művelődési Központ. Támogatóink: a Magyar Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának Bethlen Gábor Alapja, a Multitech Kft., Bibas Kft., Presintex Kft., Yurta Kft., Székely Csürke Kft, Piroska Panzió, Cibin Kft., Marsipo Kft., Paprika Bolt, ImOk Advertising, Timega Design, Cugini'z Pizza, Dencopan Kft., DíszTipo Kft., Fényes Vendéglő, Naturali Kft., Frezia Mania Virágüzlet, PiSzaGreen Kertkartbantartás, Szöcs Imola Tünde PFA, Duotrack Kft., Gyermelyi Kft., Asociatia Clubul Arena Braşov, Unic Spot Kft., valamint a Communitas Alapítvány. Fő támogatónk pedig a Négyfalusi Polgármesteri Hivatal. Ismételten köszönjük a támogatást! Médiapartnereink voltak: Brassói Lapok, Brassai Magyar Adás, Korona Rádió Brassó, Săcealeanu, valamint az MTVA. Természetesen köszönjük a szervezőknek, az önkénteseknek a munkáját is, akik kis pihenő után – minden bizonnyal – máris újabb rendezvények szervezésébe kezdenek.

A rendezvény fotósai: Csiki Edy, Maroti Szilárd, Gödri Szabolcs, Dombi Orsolya, Benedek Krisztina.

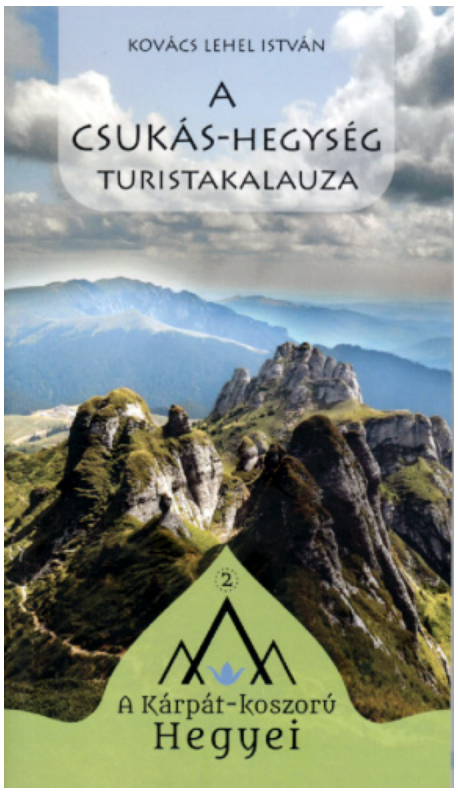

A Csukás-hegység és Zajzoni

Egy kirándulás után a Csukásra

Zajzoni Rab István

Csintalan diákok serge
Merre vágtat föl az utcán?
Tán az ördög ült beléjük,
S szaladnak a muszka után?

Szaladnak ők a Csukásra,
Kopasz havasok tetőire,
Ott az égből nézegetnek
Kötetlen a völgy tetőire.

Olimpusi istenekül
Nektárt isznak serlegekből,
S dalt emelnek föl az égbe
Tiszta, erős kebelekből.

Be örvendek, részt vehetve
Én is ezen vigalomban!
Be isteni, paripákkal
Nyargalhatni egyhuzamban.

Azt gondoltam, Ázsiában
Pártos vitéz vagyok jelen,
Oly vad voltam, olyan dühös,
Úgy vágtattam föl féktelen.

A bérctetőn, sasok között
Szívem, szabad szívem tűz volt,
Atyáimnak lelkeihez
Víg poharak között dalolt.

Ah, de korán vége leve
Ezen égi víg napomnak;
Elhoztam két nefelejcset
Szent emlékül agg koromnak.

Csukás, Csukás, magasztos bérc,
Te természet remeke,
Érzed-e, hogy ma oly vígan
Járt itt néped hű gyermeke?!

* SZERKESZTŐSÉG: RO-505600 NÉGYFALU, GEORGE MOROIANU UTCA (NAGYÚT) 87. SZÁM * TELEFON: 0268 / 275 773 *

● Veres Emese Gyöngyvér

Adalékok rendezvényünk tematikáihoz a csernátfalusi evangélikus gyülekezet levéltárából

Egy jól őrzött egyházi levéltár kincsek tárháza. A barcasági gyülekezeti irat- és levéltáraink dokumentumai az adott koroknak igen sokrétű lenyomatai. A szász Honterus levéltár magyar iratai igazi csemegéket kínálnak azoknak, akik – például – 18. századi házassági perpatvarokkal foglalkoznak, de a békéltetési és válási bejegyzések és jegyzőkönyvek a hétfalusi gyülekezeteinkben sem kevésbé érdektelenek. Ezt az iratcsoportot csak az érdekességénél, olykor kimondott szórakoztató volta miatt emeltem ki, hiszen magától értetődő, hogy egyház- és iskolatörténeti monográfiánkat ezen irattárak nélkül nem tudnánk megírni. Ám ha olyan gazdag levelezés is marad ránk, mint például Csernátfaluban, akkor a kulturális élet számos területére is rálátunk. Itt most Zajzoni Rab István emlékezetére szeretnék elsősorban kitérni.

A helyi sajtóból tudjuk, hogy Zajzoni Rab István emlékének ápolása folyamatosan foglalkoztatta a hétfalusi értelmiséget. Hol a síremlékére szerveztek gyűjtést, hol a szülőházának emléktáblájára, később pedig egy szoborra vagy mondhatjuk úgy, hogy több szoborra is, hiszen kalandos ennek a szoborállításnak a története. Az újságokban rendszeresen közölték azt is, hogy ki mennyi pénzt adományozott, de a költségeket is nyomon lehet követni. Egy-egy gyűjtőív és levél azonban a gyülekezeteinkben is fellelhető. Így a zajzoni lelkész levele is, amelyet nyilvánvalóan nem csak Kiss Árpád csernátfalusi lelkésznek küldött.

Kedves Kartárs!

Mellékelt gyűjtőívet azon hazafias kéréssel küldöm át, hogy csángó népünk iránti meleg szeretettel az arra hajlandókkal lehető sürgősen aláíratni, és a begyűlt összeget Mát s Bálint zajzoni jegyzőhöz legkésőbb f. évi december 28-ig visszaküldeni szíveskedjél, hogy idejében hírlapilag nyugtáztaható legyen.

A „Rab-szobor" mielőbbi felállítása közös ügyünk, s csángó népnek erkölcsi kötelessége. Hiszem, hogy mindenki szívesen adja filléreit e czélra!

Zajzon, 1906. december 18-án

Őszinte bizalommal és kartársi üdvözlettel

Rozsondai Károly lelkész

A levél mellett volt egy gyűjtőív is, ám már az íráskép is tanúskodott arról, hogy ez semmiképp nem lehet 20. századi. Az adakozók nevein végigtekintve, Geduly Lajos superintendensén akadt meg a szemem, aki már 1890-ben elhunyt. Az összesítés végén ott volt azonban a kiadások dátuma is, ami igazolta a feltevést: 1875. május 21., tehát az adott gyűjtést még a síremlékre szervezték. Az irat szerint a bevétel 223 forint 65 krajcár volt, a kiadások 231 forint 50 krajcárra rúgtak, amely kapcsán ott a megjegyzés is: „a kiadás többletét sajátomból fedeztem, Bitay." A brassói *Nemere* című újság 6. évfolyamának 34. száma (1876. április 26.) közli is az adakozók névsorát, illetve az alábbiakat:

„Zajzoni Rab István síremléke készen áll a brassói magyar lutheránus temetőben, még pedig az e hunyt költőhöz illő síremlék, mely állítatott kegyes adakozás útján, [...] mely adományokért az elhunyt, úgy a bizottmány nevében vegyék a szíves adakozók hálás köszönetemet. Adja a gondviselés, hogy soha el ne fogyjon pénzük, hogy legyen maguk és a szűkölködők számára bőségesen.

A kiadás, a sírkő felállítása és nyomtatványokra a költségek összege 268 frt, igy a többlet kiadás 44 frt 35 kr, mit kölcsön, vagy visszafizetésre adott két igaz hazafi, hogy a síremlék fel legyen állítva, melyet fel is állítánk az előlnevezett temetőbe. De még kellene összegyűjteni, hogy kifizethessük a két kegyes adakozót, mire újból felkérem a néhai Zajzoni Rab István ismerőseit és barátjait, hogy akik neveiket nem látják a jóltevő adakozók között, siessenek leróni a hála adóját a néhai iránt, hogy álljanak neveik az adakozók közt s adakozások által a bizottmányt megörvendeztetve oszlathassuk szét.

Zajzoni Rab István sírkövén a következő felirat olvasható:

«Zajzoni Rab István született 1832-ben Zajzonban. Meghalt 1862-ben Brassóban»

«Nemzete és neve Rab vala, De szabad a lelkes dala.»

Ennyi a felirata annak, ki méltó volt arra, hogy megjelöljük sírját, hogy aki arra jár és az utókor is lássa, hogy Hétfalu derék fia, ki életében anyagilag nem volt gazdag, de szellemileg gazdag volt, kinek mása, századok múlnak el, míg születik a csángók között. – Kegyes adakozásokért újból fogadják forró köszönetemet az elhunyt és a bizottmány nevében.

Pürkerecz, ápril 15-én 1876.

L. Bitay Sándor, a bizottmány elnöke."

Tovább lapozva az iratanyagban, a fent idézett Rozsonday-levélhez is előkerült egy aláírási ív: Újévi üdvözletek megváltására a *„Z. Rab István szobor-alap"* javára címmel, amely szerint a csernátfalusi evangélikus egyház 2, Kiss Árpád lelkész 2 koronát adományozott. Nyilván, a sajtóban keresgélve, ennek a gyűjtésnek is megtaláljuk majd az összesítését.

A harmadik levél is csak jelzésértékű, hiszen az is további kutatást igényel, főleg, hogy egy félreértésen alapulhat. Ez Kolozsvárról érkezett az E.M.K.E. címernyomatos levélpapírján.

Hétfalusi E.M.K.E.-fiókkör Tekintetes Elnökségének

Csernátfalu

Tekintettel, hogy az Emke huszonötéves jelentése már sajtó alá került: tisztelettel felkérem, szíveskedjék nekünk mihamarabb Rab csángóköltőnek szobráról, illetve emlékéről egy fényképet küldeni és közölni, hogy körülbelül mennyibe került a szobor felállítása?

Igen kérve b. intézkedését, vagyok

Kolozsvárt, 1910. október 13-án

Tisztelettel:

Sándor József

alelnök

Maradva továbbra is a csernátfalusi levéltárból, újabb levél került a kezembe, már az Árpád-szoborhoz kapcsolódóan. ezt is idézem.

Kedves Kolléga!

Az EMKE hétfalusi fiókköre f. hó 19-én vasárnap délután egy órakor Hétfalu polgárainak lehető legnagyobb száma mellett a megrongált Árpád-szobor megkoszorúzását határozta el. Ebből az alkalomból kérem szíveskedjél most vasárnap a szószékről híveid felhívni és buzdítani. Bővebb értesítést a hét folyamán adok.

Egyben kérlek a fiókkör megbízásából tarts egy rövid hazafias imát a szoborról.

1913. október 10.

Kiss Árpád

A szobor rongálásáról Kovács Lehel István *Szobor a hegyen – A Cenk-tetőn lévő Árpád-szobor története* című kötetében bővebben olvashatnak. Ami pedig Zajzoni Rab István emlékezetét illeti, aki nem látta a Szent Mihály Napok keretében kiállított dokumentumokat, a későbbiekben a Zajzoni Rab István Középiskola állandó kiállításán megtekintheti majd azokat.

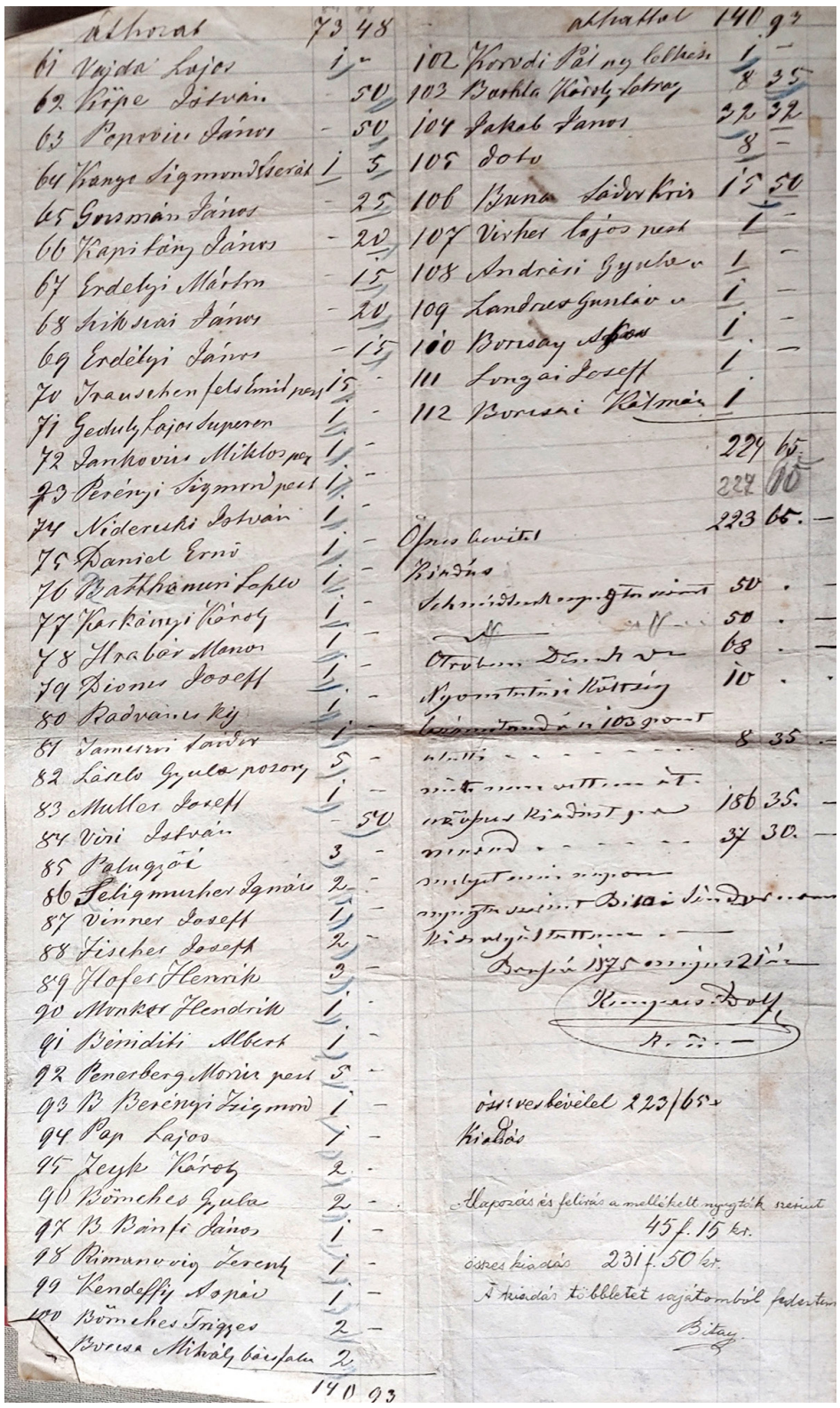

HÉTFALU HONLAPJA
www.hetfalu.ro

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

● NÉPI ALKOTÓMŰHELY

BENÉPESÜL A NÉPI ALKOTÓMŰHELY TÜRKÖSÖN

A nemrég kialakított Népi alkotóműhelybe várják mindazokat, akik az egykori hagyományos mintákat új köntösben szeretnék látni.

A résztvevők népi motívumokkal díszített ruhákat, használati tárgyakat készíthetnek Vargyasi Melinda sepsiszentgyörgyi népi iparművész ruhatervező, valamint Kósa Mária hímző útmutatása alapján. A műhelymunka házigazdája és útmutatója Czimbor Izabella népi szövő és Gödri Anna viseletkészítő. A magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériumának Csoóri Sándor Alapjának támogatásával megvalósuló műhelymunkát két hétvégére tervezzük, ám a jelentkezők függvényében több alkalom is szervezhető.

Aki kedvet érez arra, hogy szőjön, hímezzen, szabjon, varrjon, jelentkezzen Czimbor Izabella népi szövőnél a 0751-390314-es telefonszámon, illetve a Barcasági Csángó Alapítványnál. A részvételi díj 200 lej, amely tartalmazza az oktatás és az anyag költségét.

Kéknefelejcs Néptánccsoport

Újraindulnak a néptáncpróbák

Várjuk nagy szeretettel a táncolni vágyó és a népi kultúrát szerető, gyerekek, fiatalok jelentkezését

A próbák menetrendje a következőképpen fognak alakulni*:

- Kiscsoport (5-8. osztályos korosztálynak) - csütörtökön 16:00 - 17:30
- Középiskolások csoportja: csütörtökön 17:30 - 19:00
- Felnőttek csoportja: csütörtökön 19:00 - 21:30

*A csoportok összetétele a létszám szerint változhat.

Helyszín: Multikulturális Központ - Négyfalu

2022

Jelentkezzetek bármelyik csoportba, szeptember 30-ig!

Első próba október 6-án lesz, 17 órától, mindegyik csoportnak!

Jelentkezni Hlavathy Zsuzsannánál lehet WhatsApp-üzenet formájában, a következő telefonszámon: 0746029114
(Szükséges infók: gyerek neve, kora, korábbi táncos tapasztalat)

HÉTFALUSI MINTÁK AZ ALKALMAZOTT NÉPMŰVÉSZETBEN

MŰHELYMUNKA KEZDŐKNEK ÉS HALADÓKNAK

IDŐPONT: 2022.10.21-23. & 10.29-30.

RÉSZLETEK HAMAROSAN AZ ESEMÉNY FACEBOOK-OLDALÁN:
HTTPS://FB.ME/E/1RFHLUJ7K

2022

HELYSZÍN: NÉPI ALKOTÓMŰHELY, NÉGYFALU, BRASSÓI SUGÁRÚT 167 SZÁM

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA
CSOÓRI SÁNDOR ALAP